

LUF 95 Butiksbandet på landbygden.

Under slutet av 1860- och början av 1870-talet var det två bröder från Gäddede, Jonas och Gustav Bengtsson, födda 1853 resp. 1858, som började med gäddfiskehandeln (se kallas knallen). Dessa kallades brännare, skedångare, påsarvotare m. m.

Under sina vandringar i Inreland kom de även till Västland. Det var vid den tiden, när de första husen byggdes i Västland samhälle. Genom järnvägens och landvägens tillkomst hade Västland blivit en central plats.

När de två bröderna var framsynta män, insåg de snart att här var rätt plats för en kofast affär. Det var 1872 i huset nr 6 samma fästighet som affären nu är. Dessa två bröder av en färdig till.

23/7-66

L.L.F. 95

Detta var den första manufakturaffären
i Vislanda. De köpte under mycket billig-
samma förhållanden med endast de
nödvändigaste av vad folk behövde.

Vid samma tid byggdes huset nr 4 av
en man från Fiskeröstad vid namn Präi-
gårdh ansett till hotell, men emå Johan
Lundal hade förskunnat honom och öpp-
nat hotell i huset nr 3. blev det hotell.
portar endast i andra våningen.

I första våningen började han med spec-
ieaffär och diasshandel.

Tholgen var denne Präigårdh inte kunnig
i denna affären, ty han ville sedan
från köpen anställa bröderna Bengtsson som
affärsförståndare. Detta var dessa inter-
sesser av. Däremot ville de köpa huset

L. L. F. 95

och affären emål deras egen lokal var för
frång. 1874 övertogs de denna affär.

Fran denna tid gick affären rullsen framåt
med stormsteg. 1886 avled Jonas Bengtson.
Då blev Gustaf Bengtson ensam ägare till
firman. Under 1890-talet och framöver
var det en riktig storaffär särskilt inom
manufakturbranchen med tyger och de ha-
de en stor omsättning.

I stället för att vara tygerne hemma och
sedan låta bereda den väjade folk köpa
tygerna till sina finare kläder.

Bengtson höll ögat på att det skulle
vara endast prima tyger han tillhande-
höll, och ej några i kvalitet med und
fringorande hade att göra på
gamla halve, skräddaren i Kopparna,

L 41.F. 95.

som vid denna tid gick i bygden och sydde,
hade ett ordbräu som lydde: "Se tygel
köpt till Bengtssons, så heter det att ta
i." Vid denna tid hade Bengtssons en mycket
stor kundkrets. Förutom i ständerna var
det folk från Pyssby, Viistad, Ågumma-
ryd, V. Torsås, Skatlev och Blådinge
m. fl. platser, som åkte till Viistade
för att handla.

Gustav Bengtsson var en mycket fin man
i ordets rätta mening. Han skaffade sig
redan från början ett gundnunt förhållan-
de både som person och affärsman.
Under början av 1900-talet var han
under många år även kommunalord-
förande. Till affärens stora framgång
bidrog också att Bengtsson från början

L L I F 95

Leik dubbla och Torgue medhjälpare
Väst exempel: 1892 blev en man vid namn
Ernst Johansson biträde i affären. Denne
arbetade där till skal före sin död 1928.
1896 kom den föres broder L. O. E. Johansson
till affären som biträde. 1963, är han
ännu verksam där. (han avled 1965).
Således har han arbetat i affären under
67 år.

Gustav Johansson, Skärfors Möblande/Ar-
biden 1961) kom som fjortonsåring till af-
fären som springpojke. Denne arbetade
där till 1957 således under 60 år.

1915 ombeddes affären till bolag, varvid
dessa förfänsse ingingo som delägare i fir-
man. 1924 dog Gustav Bengtsson, varvid
det blev andra ägare till fastigheten.

L. L. F. 95.

1933 flyttade Linnan Lillabak till den Lasse-
teghet, där bröderna Bengtson fött
hade sin affär. Deuna var då tillbyggd
och moderniserad.

Deuna affär hade en verklig rekonda-
veckling. Bröderna Bengtson köpte som
ynghugor med en sin bramlade, och
efter endast ett par år hade de en del
en stor affär.

Det talande bevis var redlighet i för-
ning med smälänskt energi och före-
tagsamhet kan ättadkamma.

Ingen av bröderna Bengtson efterlämnade
någon barn. Linnan ägs nu av en lång
avtäggen släkting till dem.

L. U. F. 95

Berättelsen var rymten till biktad Gustaf
Jönsson, vilken avled 1961.

Vad jag minns av affären är följande
Höklungen på kontoret. En stor skriv-
pult med sluttad skrivor en hylla
för man underkläder, en hylla för kassa-
böcker. Rummet med handlat/person-
nalen fick kalla sig där ett mycket
stort kassaskap. Innan 20. febr. hängde
i taket en fotogalanka (S. Bengtsons pri-
vata väning) där även bordlampor för
fotogen. Alla dessa lampor kom ned i affären
varje dag, för påtuning och påfyllning av
fotogen. Det var min stora arbets att göra
dessa.

I kuteken var det en vinheldisk med
läder. På väggarna hyllor. Utsmycket där

L. L. F. 95.

käpte inte till för allt som skulle skyllas
med. I paket hängde diverse saker så
som: lampor, lampglas, kaffepumpor,
stolar, träskor, soffor, korstar av olika
slag, Redskap såsom kärror, grepar,
liar, spadar och skyfflar.

Fram på visidan var en stor del av godset
i affären upptaget av utvärde, från samt
konstgödring.

För pressinet fanns en särskild hylla. Där
fanns koppar, fat, kruk, karottkattor, glas
samt brungar.

Allt fick vi inte plats i affären. Lagret
förvarades på magasinet.

I källaren var det plats för sitt- soffa-
och sirapstumpor. De stod av trä.

Träpen såldes på den tiden i två rikt.

L. L. F. 95

Den tappats upp med ett en ladan.
En mindre ladan fyllde jag med vasa i käl-
laren. Det stora lagret var inrymt i en käl-
lare ute i samhället.

På skylten stod: H. B. Bengtssons på
mörk botten och vita kottställen.

Bland skyltar och reklam jag minns ä:
Famleas kraftskumpulan, Vita Foatthjula,
Ekstads jöskugler, Gislebords gelöcher
Ogouacaco (Maggis).

Polonialvarorna köptes från grossistfirmorna.
en del köptes med säkerhet från Växjö.
Handelsresanden besökte affären regel-
bundet.

Fygrosanden med sin stora provkollektion,
hade det besvärigh i sinna talar blev
moderna. De måste ju aka Lag.

L. U. F. 95.

Deas vänner hämtades vid stationen med häst och vagn. Samma var förhållandet med alla vänner som kom med tåg.

Torsdagen var den bästa affärsdagen. Den dagen var det torgdag i Vislanda. Land-
konen kom de till torgel för att sälja sina
äppler. Innan de åkte hem igen måste
de provisaterna hos Bengtssons.

Personalen hade alltid att göra i affären.
Var det lugnt från kunder, gick de fyllda
på nya vänner i byllorna och i lädder.

Förutom mycket mask görs flera gånger
om dagen. De flesta vänner såldes i lös rik,
alltid spildes det något.

För vänner förpackning fanns press
gräppar och vitt papper samt skuter.
Fotografer hämtades i särskilda kassar och

L. L. F. 95

sigaren i någon medförd luck.

Rasapparaterna fanns inte, allt måste
räknas på papper.

En man skotte konstnärslorner.

Offast en del fyra manliga tuktärer.

De kom sällan från lathuset
utan från samhället. De började efter
skolan var slut och stannade till en
sista skalle börja.

De av tuktären hos Bengtson öppna-
de affären på auman och någon ut-
bildning för att börja i affären behövdes
ej.

Min broder lön var från början 50:- i halv-
året samt mat och kläder.

1916 började jag att hushålla för honom och
och han har en finnas smörgåsar.

L.L.F. 95

Arbets tiden var från början från 7-8 på kvällen. Senare ändrades tiden så det var från 8-7. På småningom tillkom också den vanliga affärstiden från 9-6. De flesta av kunderna hade månadskredit. Det var vanligt på den tiden. Framför allt om de var statsofattare. Arbets kassa ansågs säker. Betalningen skedde den 1 i varje månad. Många var det som inte kunde betala. De gjorde sin avbetalningar. Benfason var en förstående man för de som hade de svårt. En gång om året skickades räkningar ut. En del betalade, några inte. Tiderna lyfte ofta affär. De flesta från landet månads-handlade. Jag minns när statarna från Husby

L. L. F. 95

brukade komma för att göra sina inköp.
De fick låna häst och vagn av Jönken på
Husby. Oftast kom de en söndag eller
någon kväll. Dagen var ju upptagen av
arbete.

Till nödvändighetsbruk räknades mjöl, socker,
kyddor, jäst, bruna köror, pingvin, kaore-
gryn, safa soda samt salt. Kyddor fanns
inte av så många slag som nu. Det var
vitpapper, stackpapper och kyddspapper.
Hel kåldummar, kanel, saffran an-
vändes mycket.

Raffe behövde hyvorna. Raj användes
som ersättning. Så smamingen blev det
allt vanligare med kaffe, det var alltid
orostat. Rostningen skedd i hemmen.
Rostkålet blev inte så bra. Oftast var

L.I.F. 95

Det för höll bäst. Ut ekonomiskt syn-
punkt var det ju bra. Det behövdes inte
så många skedar för sin vattning som
beunt. Men koffelmaken fanns inte.
Pengelsson började posta kaffet själva. Det
blev det mindre utgång på rostat
kaffe. Vilket är det en utgång ej.
Andra tygvaror var aprikoser, smitkon,
(kakaplowunen) mandel, russin, kaka
ägg avsågs till tygvaror om man inte
jätte hade kört. De flesta av ovan-
nämnda varor köptes av den större kund-
kretsen endast till jul.
Pengelsson affär är alltså känd för sin
fina varor. Det sist de blivit kända
för är Cennachungabörd. Ett grovt
börd som bakes i Cennachunga. Det sågs

L. L. F. 95

till Violanörkor och deras släkt och vänner på andra orter.

Pruta var vanligt för. Den som inte hade prutat, hade gjort en delig affär. Nog blev affären en mykrocentral. De flesta av kunderna kände varandra. Tid fanns att prata bort. Mången kände det nog som en avkoppling att gå till affären, och få prata bort en stund både med expediten och andra kunder.

Ofta fick affären vara hjälpslag med diverse skrivelser. Alla voro inte läs- och skrivkunniga. En del fick också sin post inlämnad i affären. Telefonen fick kunder låna utan ersättning.

Portier lånades ut till olika föreläsningar.